

Aan: De Delftse gemeenteraad

Van: Henk de Kat en Stef Breukel

Datum: 23 april 2018

Betreft: Plan voor een Delfts Mediafonds, leidend tot *een lokale nieuwskrant plus digitaal discussie-platform*

Geachte raadsleden

Al meer dan twintig jaar is in heel Nederland sprake van voortschrijdende verschraving van de lokale- en regionale nieuwsvoorziening. Die afkalving doet zich ook in Delft voor. Vijftig jaar geleden verschenen in deze stad nog zes dagbladen met plaatselijke edities. Nu resteert alleen een Delfts/Haagse editie in het AD, naast twee wekelijkse huis-aan-huisbladen, de stadsradio, TV West en een digitale buurtkrant.

Geconstateerd mag worden dat geen van deze media op een consequente manier de politieke besluitvorming in de stad volgt. Er is merkbaar geen geld, tijd en ruimte meer voor permanente aankondiging en verslaggeving van plannen in de diverse besluitvormingsfasen, laat staan voor onderzoeksverhalen en opinie-artikelen.

Als oud-journalisten van de vroegere Delftsche Courant en Haagsche Courant hebben wij grote zorgen over deze tendens. Naar ons idee staat hierdoor het functioneren van de lokale democratie op het spel. Immers: als inwoners van de stad niet meer op de hoogte worden gehouden van wat de overheid doet (of nalaat), dan dreigt een steeds groter gat te gaan gapen tussen burgers en de door hen gekozen bestuurders.

Wij zijn niet de enigen met deze vrees. Ook de regering en journalistenvakbond NVJ betogen al jaren dat vooral de plaatselijke pers ('waakhond van de samenleving') versterking nodig heeft. Maar alle subsidie-bijdragen in die richting hebben nog nergens in het land een echte verbetering opgeleverd.

Verandert er niets, dan wordt de kloof tussen burgers en bestuur vanaf 2021 nóg breder, als in dat jaar de nieuwe **Omgevingswet** in werking treedt. **Die wet heeft namelijk grote gevolgen voor de procedures van alle ruimtelijke ordeningsplannen van o.m. de gemeente, waterschap, provincie en rijk.** Tal van (milieu)regels rond plannenmakerijen worden dan geschrapt, en tegen een eenmaal genomen beslissing van een overheidsorgaan kan nog slechts één keer bezwaar worden ingesteld. Is over zo'n bezwaar een rechterlijke uitspraak gedaan, dan zijn geen verdere protestprocedures meer mogelijk – dan gaan de heipalen de grond in; dan mag een nieuwe weg worden aangelegd, een windmolen gebouwd of een oude buurt afgebroken.

Zulke ingrijpende consequenties van de Omgevingswet maken dat inspraak en meedenken vóóraf, door burgers en belanghebbenden, straks nog veel belangrijker wordt. Begin 2016 heeft het Sociaal Cultureel Planbureau daarover al de alarmbel geluid in een aan de minister overhandigd boek: *"Niet buiten de burger rekenen!"* Ook in die publicatie wordt gesteld dat de maatschappelijke onvrede zal groeien, indien betrokkenen door gebrek aan informatie pas achter een genomen overheidsbesluit komen, als de kogel al door de kerk is. De conclusie van het SCP luidt danook dat een sterke en kritische lokale pers een harde randvoorwaarde is, bij invoering van de

Omgevingswet in 2012. Sterker: het Planbureau vindt dat de overheid eigenlijk haar eigen tegenspraak moet organiseren.

In **Leiden** heeft het stadsbestuur deze waarschuwingen en het laatste advies vorig jaar concreet opgepakt met de instelling van een plaatselijk Mediafonds. Dat gebeurde na een – ook voor Delft interessant – rapport van de Leidse universiteit. Daarin wordt eveneens gewezen op de noodzaak van sterke, en onafhankelijk opererende lokale journalistiek die het doen en laten van de gemeente volgt. Daarop besloot de Leidse gemeenteraad in november 2017 tot een bijdrage van 250.000 euro per jaar, om zo iets mogelijk te maken.

Wij pleiten er hierbij voor om ook in Delft een Mediafonds in te stellen. Dus: om overheidsgeld uit te trekken voor een betere, professioneel journalistieke berichtgeving en achtergrond-verhalen. Wel hebben wij voor zo'n Mediafonds een heel ander bestedingsmodel voor ogen, dan waarvoor Leiden heeft gekozen.

In Leiden zal die kwart miljoen euro per jaar worden verdeeld over losse onderzoeksprojecten. Journalisten van de lokale krant (Leidsch Dagblad), stadradio, TV West en huis-aan-huisbladen kunnen daarvoor aanvragen indienen. Dat levert hopelijk aardige reportages op in die diverse media. Maar de vraag klinkt, of uitdelen van losse subsidiebedragen niet teveel sprokkelwerk oplevert. Een andere bedenking: met de Leidse aanpak worden lang niet alle burgers bereikt, want een gesubsidieerd spitverhaal in bij voorbeeld het Leidsch Dagblad komt alleen op de mat bij die abonnees.

Niettemin wordt het Leidse uitvoeringsmodel van een lokaal Mediafonds nu door diverse andere gemeenten bestudeerd, en ook landelijk door journalistenvakbond NVJ als eventueel voorbeeld gesteld. In Delft is, voor zover wij weten, nog geen discussie over een mogelijk Mediafonds gestart. Wel is duidelijk dat onze gemeente al langer beseft dat in de nabije toekomst, vanwege de nieuwe wet, ook hier absoluut betere communicatievormen nodig zijn. Zo wordt in de lokale Omgevingsvisie van Delft – terecht – opgemerkt dat de gemeente de plicht heeft om participatie te gaan toepassen bij de voorbereiding van 'plannen in de fysieke leefomgeving'. En daarmee wordt ook al druk geëxperimenteerd, zoals in het project 'Green Village' (nieuwbouw Schoemakerstraat). Toch is de vraag ook in Delft nog steeds: Hoe wordt die participatie straks echt goed geregeld? En: Welke communicatiestrategie wordt daarbij gevolgd?

Juist hierop willen wij als oud-journalisten, met tientallen jaren ervaring juist in lokale nieuwsvoorziening, inspelen met een voor Nederland uniek plan. Ons voorstel hierbij aan de gemeente is:

Richt een Delfts Mediafonds op (mogelijk ook met bijdragen van waterschap Delfland, de TU Delft, het bedrijfsleven, en de provincie) waarmee een professionele groep journalisten het volgende kan gaan maken:

=====

1. Een wekelijkse lokale huis-aan-huis krant, voor al het wezenlijke nieuws.

De redactie gaat dan een gratis, en wekelijks huis-aan-huis te verspreiden nieuwe lokale krant maken, *waarin gegarandeerd alle wezenlijke plannen van de gemeente* (en die van eventuele andere participanten) op de voet worden gevolgd. Dat gebeurt in de vorm van nieuwsartikelen, leesreportages en onderzoeksverhalen, allemaal in begrijpelijke taal en aantrekkelijke stijl.

Belangrijk aspect daarbij: De redactie garandeert dat *continu* en *in alle besluitvormingsfasen* wordt bericht over lokale (overheids)plannen, maar niet *hoe* over die plannen wordt geschreven. De door een lokaal Mediafonds gesteunde journalistengroep moet namelijk wel echt onafhankelijk kunnen werken. Dat is ook wat de onderzoekers van de Leidse universiteit beklemtoonden: Een Mediafonds betekent niet dat de journalistieke oogst ervan mag worden gezien als een soort His Master's Voice (stem van de financiers).

2. **Een bijbehoren de website, voor alle discussies over het nieuws.**

Naast die wekelijks huis-aan-huis verspreide nieuwe krant zet dezelfde redactie een website op. Daarop komen in elk geval ook alle in druk verschenen publicaties. Maar de allerbelangrijkste functie van die website zal zijn, dat het een discussie-platform wordt waar alle inwoners van de stad — dus ook deskundigen-panels en actiegroepen — digitaal hun mening kunnen ventileren. Zo kan iedereen mee discussiëren over het onderwerp dat hen raakt, zoals bejaardenzorg, veiligheid, (sociale) woningbouw, afvalverwerking, grondwater, verbouwing Prinsenhof enz enz. Het idee is dat op die manier een actieve wisselwerking ontstaat tussen enerzijds bestuurlijke ideeën (in een vroeg stadium), en anderzijds reacties en ook initiatieven vanuit de bevolking. Zowel stadsbestuur als inwoners kunnen via zo'n digitale lokale website in één oogopslag zien wat wederzijds de plannen en meningen zijn.

3. **Samengevat:** Met hulp van een Delfts Mediafonds gaat er wekelijks een gratis hahkrant verschijnen met *continu*, week in week uit, door onafhankelijke journalisten geschreven nieuwsberichten, reportages en achtergrondverhalen over alle wezenlijke projecten, plannen, ontwikkelingen en burger-ideeën in en van de stad. En digitaal kan daar dan breed en door iedereen over worden gediscussieerd.

Wij beseffen dat er nog heel veel te zeggen en te vragen is over zo'n Delfts Mediafonds, en deze specifieke besteding ervan. Maar wat wij in dit stadium, kort na de raadsverkiezingen, nu aan u willen verzoeken, is:

Wilt u een discussie over oprichting van een lokaal Mediafonds op de raadsagenda zetten, en liefst ook opnemen in een coalitieprogramma?

Dat laatste zou bij voorbeeld kunnen in de vorm van een formulering *dat u van plan bent onderzoek te gaan doen naar het instellen van een Delfts Mediafonds*. Dan volgt vanzelf een discussie over ons idee.

Maar natuurlijk zijn wij nu al bereid om nadere uitleg te geven. Bel ons dan; wij komen graag praten.

Met vriendelijke groet,

Henk de Kat en Stef Breukel